

Asia: VM107:00/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi valtiokonttorista annetun lain ja Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Kysymykset

Huomionne analysointi- ja raportointipalveluihin ja siinä käytettäviin tietoihin liittyen:

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) on kuullut lausuntopyynnön mukaisesti hallinnon-alansa virastoja ja saadut kommentit on sisällytetty soveltuvin osin TEM:n lausuntoon.

TEM pitää hyvänä asiana, että analysointi- ja raportointipalveluista säädetään ja ne otetaan valtionhallinnossa käyttöön. Käsittelyn oikeusperustetta on pohdittu aiempaa paremmin, mutta kysymyksessä on hyvin monisäikeinen asiakokonaisuus.

Arvioitavassa kokonaisuudessa käsiteltäisiin paljon henkilötietoja. Hallituksen esityksessä tulisikin huomioida paremmin kysymys siitä, onko esitetty laajamittainen henkilötietojen käsittely oikeasuhtaista tavoiteltujen päämäärien saavuttamiseksi. Keskeistä on myös varmistaa, että tietojen käsittelyn käyttötarkoitus on läpinäkyvää rekisteröityjen kannalta.

TEM peräänkuuluttaa vaikutustenarvioinnin laadinnan tärkeyttä ennen toiminnan aloittamista sekä aina ennen kuin alustalle tuodaan uutta henkilötietoa. Laissa tulisikin mainita nimenomaisesti vaikutustenarvioinnin laadinnasta sekä virastojen informoinnista sen osalta. Lisäksi lakiehdotukset jättävät varsin tulkinnanvaraiseksi sen, millaisia henkilötietoja käsittely koskisi. TEM pitää tärkeänä, että kerättävät tiedot ovat välttämättömiä ja tarpeellisia suunnittelun käyttötarkoituksen kannalta, ja että tietojen käsittely on rekisteröityjen näkökulmasta läpinäkyvää. Jos kerättäviä tietoja ei säädetä lain tasoisesti, tulee ennen mahdollisten muutosten tekemistä kuulla ensin virastoja ja ottaa heidän kantansa huomioon.

Analysointialustalla on tarkoitus olla pseudonymisoituja henkilötietoja. Tässä vaiheessa tiedot ovat siis yhä henkilötietoja, mutta pseudonymisoinnin avulla lisätään käsittelyn turvallisuutta. Pseudonymisointi tapahtuisi ennen analysointialustalle siirtämistä. Julkaistavissa raportointitiedoissa kaikkien tietojen on kuitenkin tarkoitus olla anonymisoituja. Isossa kuvassa riskien arvioiminen on kuitenkin vaikeaa niin kauan kuin ei ole tiedossa millaisia henkilötietoryhmiä tietovirrassa kulkisi ennen anonymisointia. Hallituksen esityksessä annettujen taustoitusten luonteesta jää riskien arvioimisen kannalta melko yleiselle tasolle. Lisäksi yhdisteltäessä henkilötietoa useasta eri lähteestä, on riskinä, että henkilö on anonymisoinnista huolimatta edelleen tunnistettavissa, ja/tai että hänestä paljastuisi uudenlaista tietoa.

Huomionne Valtiokonttoria koskevaan lakiin ehdotetuista muutoksista:

-

Huomionne palvelukeskusta koskevaan lakiin ehdotetuista muutoksista:

-

Huomionne rekisterinpitäjyydestä analysointi- ja raportointipalveluissa sekä yhteisrekisterinpitäjyydestä valtion talous- ja henkilöstöhallinnon tietojen osalta:

TEM pitää hyvänä asiana, että valtion talous- ja henkilöstöhallinnon tietojen osalta on kysymys yhteisrekisterinpitäjyydestä. Kuitenkin tietosuojalain 26 artiklassa säädetään yhteisrekisterinpitäjyydestä, jonka mukaan mm. yhteisrekisterinpitäjät määrittelevät keskinäisellä, läpinäkyvällä tavalla kunkin vastualueen tietosuojalainasetuksessa vahvistettujen velvoitteiden noudattamiseksi, paitsi ja siltä osin kuin lainsäädännössä määritellään rekisterinpitäjien vastualueeseen. Koska yhteisrekisterinpitäjiä on tässä asiassa useita, nousee laissa säätämisen selkeys ja kattavuus merkittäväksi. TEM pohtiikin vielä, onko esitetyistä vastuista säädetty riittävän tarkasti vai voiko esille nousta epäselviä tilanteita. Voisikin olla hyvä säätää yhteisrekisterinpitäjyyden velvoitteista tarkemmin jo lain tasolla.

Analysointi- ja raportointipalveluihin liittyvään yhteisrekisterinpitäjyyden osalta TEM pitää tärkeänä mahdollisimman yksityiskohtaista sopimista.

Muut huomiot:

Muita huomioitane aiheeseen liittyen:

Asiakokonaisuuteen liittyy olennaisesti työnantajan ja työntekijöiden välisten asioiden järjestäminen. Näitä olisi hyvä arvioida hallituksen esityksessä vielä monipuolisemmin.

Lopuksi, mitä tulkinnanvaraisemmaksi uusi sääntely jäisi, sitä suurempi merkitys käytännön tilanteiden ratkaisemiseksi voisi olla muulla kansallisella tietosuojalainsäädännöllä.

Vähimaa Taina

Turunen Krista
Työ- ja elinkeinoministeriö